

ПРАКТИКУМ З ФАРМАКОЛОГІЇ

МОДУЛЬ 2

ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФУНКЦІЇ ВИКОНАВЧИХ
ОРГАНІВ, ХІМІОТЕРАПЕВТИЧНІ ЗАСОБИ, АНТИДОТИ

Навчальна дисципліна ФАРМАКОЛОГІЯ
Напрям 22 «ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я»
Спеціальність 226 ФАРМАЦІЯ, ПРОМИСЛОВА ФАРМАЦІЯ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ

КАФЕДРА ФАРМАКОЛОГІЇ

ПРАКТИКУМ З ФАРМАКОЛОГІЇ

навчально-методичний посібник
для позааудиторної, аудиторної і самостійної роботи студентів

МОДУЛЬ 2

ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФУНКЦІЇ ВИКОНАВЧИХ
ОРГАНІВ, ХІМІОТЕРАПЕВТИЧНІ ЗАСОБИ, АНТИДОТИ

Навчальна дисципліна	ФАРМАКОЛОГІЯ
Напрямок	22 ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я
Спеціальність	226 ФАРМАЦІЯ, ПРОМИСЛОВА ФАРМАЦІЯ
Кафедра	ФАРМАКОЛОГІЇ

ПІП _____

Група _____

Викладач _____

За редакцією д.мед.н., проф. Зайченко Г.В.

АВТОРИ:

Зайченко Г.В., Гнатюк В.В., Савченко Н.В., Шумейко О.В., Клименко О.В., Дорошенко А.І., Сімонова О.А., Сімонов П.В., Горбач А.О., Різниченко А.О., Козак Д.О., Дяченко О.І.

Рецензенти:

Хайтович М.В., д.мед.н., професор, завідувач кафедри клінічної фармакології та клінічної фармації Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

Бутко Я.О., д.фарм.н., професорка, завідувачка кафедри клінічної фармакології Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету

Практикум з фармакології. Модуль 2. Лікарські засоби, що впливають на функції виконавчих органів, хіміотерапевтичні засоби, антидоти : навчально-методичний посібник для позааудиторної, аудиторної і самостійної роботи студентів спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація», спеціалізації 226.01 «Фармація» другого (магістерського) рівня вищої освіти / Г.В. Зайченко, В.В. Гнатюк, Н.В. Савченко та ін.; за ред. Г.В. Зайченко. – К. : НМУ, 2026. – 224 с.

ISBN 978-966-460-261-4

Затверджено: на засіданні кафедри фармакології
Протокол № 40 від 23 червня 2025 року
Розглянуто та затверджено: на засіданні ЦМК зі спеціальності 226 «Фармація,
промислова фармація», протокол № 9 від 25.06.2025 р.

Підписано до друку 06.01.2026. Друк офсетний. Папір офсетн.

Ум.друк.арк. 12,5. Формат 60 x 84 1/8. Наклад 300 прим.

Видавництво «Книга-плюс»

03057, Київ, пр. Берестейський, 34.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців,

виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції

серія ДК № 4904 від 20.05.2015 р.

тел.. +38 067 403 55 05

www.book-plus.com.ua

© Зайченко Г.В., Гнатюк В.В., Савченко Н.В., Шумейко О.В., Клименко О.В., Дорошенко А.І., Сімонова О.А., Сімонов П.В., Горбач А.О., Різниченко А.О., Козак Д.О., Дяченко О.І., 2026

© ТОВ «Книга-плюс», 2026

ЗМІСТ

Заняття 1	
Лікарські засоби, що впливають на респіраторну систему	5
Заняття 2	
Лікарські засоби, що впливають на травну систему	21
Заняття 3	
Лікарські засоби, що впливають на гемопоез та гемостаз	39
Заняття 4	
Лікарські засоби, що впливають на функції нирок та репродуктивні процеси	59
Заняття 5	
Антигіпертензивні лікарські засоби	77
Заняття 6	
Антиангінальні та гіполіпідемічні лікарські засоби. Ангіопротектори	93
Заняття 7	
Протиаритмічні лікарські засоби. Кардіотонічні лікарські засоби. Серцеві глікозиди	110
Заняття 8	
Антисептики та синтетичні протимікробні лікарські засоби	127
Заняття 9	
Антибіотики	143
Заняття 10	
Протитуберкульозні, протівірусні, протимікозні та протисифілітичні лікарські засоби	160
Заняття 11	
Протипаразитарні та антипротозойні лікарські засоби	177
Заняття 12	
Протипухлинні лікарські засоби	190
Заняття 13	
Принципи терапії гострих отруєнь лікарськими засобами. Антидоти, плазмозамінники та препарати для парентерального живлення	202
Перелік лікарських засобів, що винесено на семестровий іспит	217
Рекомендована література	219

ВСТУП

Практикум з фармакології – навчально-методичне видання для позааудиторної, аудиторної і самостійної роботи студентів 3 курсу спеціальності 226 Фармація, промислова фармація з освітнього компоненту «Фармакологія» – структурована методична розробка, що містить основну інформацію для успішного засвоєння навчального матеріалу кожної з тем дисципліни та підготовки до практичних занять.

Головною метою використання Практикуму є оптимізація та підвищення ефективності навчально-пізнавальної діяльності студентів шляхом оволодіння способами самостійного набуття, активного засвоєння та застосування знань щодо життєвого циклу лікарських засобів, нормативно-правових аспектів обігу лікарських засобів в Україні, різноманіття лікарських форм та відпуск ліків за електронним рецептом, раціонального використання сучасних лікарських засобів.

Особливості запропонованих завдань

Запропоновані завдання для аудиторної та позааудиторної роботи спрямовані на розвиток абстрактного мислення, аналізу та синтезу, уміння працювати в команді та формування здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Порядок виконання завдань для самостійної роботи.

Під час самостійної роботи студенту необхідно у відповідних розділах Практикуму зазначити свої відповіді і розв'язати завдання.

Завдання для позааудиторної роботи мають бути виконані до проведення практичного заняття з даної теми.

Завдання для *аудиторної роботи* виконуються під час проведення практичного заняття.

Критерії оцінювання роботи здобувачів вищої освіти

При оцінюванні виконання самостійної роботи приділяється перевага стандартизованим методам контролю: тестовим та структурованим письмовим завданням.

Оцінка **відмінно «5»** – студент (студентка) дає не менше 90% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, без помилок відповідає на письмові завдання.

Оцінка **добре «4»** – студент (студентка) дає не менше 75% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, має незначні помилки у відповідях на письмові завдання.

Оцінка **задовільно «3»** – студент (студентка) дає не менше 60% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, має значні помилки у відповідях на письмові завдання.

Оцінка **незадовільно «2»** – студент (студентка) дає менше 60% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, має грубі помилки у відповідях на письмові завдання або не дає відповідей на них.

Правила ведення Практикуму: послідовно, письмово та охайно.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- ✓ самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- ✓ посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ✓ надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Підписано до друку 06.01.2026. Друк офсетний. Папір офсетн.
Ум.друк.арк. 12,5. Формат 60 x 84 1/8. Наклад 300 прим.

Видавництво «Книга-плюс»

03057, Київ, пр. Берестейський, 34.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 4904 від 20.05.2015 р.

тел.. **+38 067 403 55 05**
www.book-plus.com.ua

Віддруковано згідно з наданим оригінал-макетом
ФОП Гордукова І. Є.

Згідно виписки з ЄДРПОУ від 10.06.2015 р.
м. Кам'янець-Подільський, вул. Привокзальна, 20
тел. 0 98 627 00 79, drukruta@ukr.net